



## פרסום עיתי, עורך: ד"ר רז צימט

### האישה שאיתו: זהרא מושיר – האם תהפוך רעיית ראש העיר לאשת הנשיא?

בשנים האחרונות זוכות נשותיהם של פוליטיקאים איראנים לחשיפה תקשורתית נרחבת יותר מבעבר. במערכת הבחירות לנשיאות בשנת 2009 הוצבה זהרא רהנוד, רעייתו של מנהיג האופוזיציה הרפורמיסטית, מיר-חסין מוסוי, בחזית מסע הבחירות של בעלה. אעט'ם סאדאת פרחי, אשתו של הנשיא אחמדינז'אד, לעומת זאת, מיעטה מאוד להופיע לצד בעלה.

מבין נשות המועמדים במערכת הבחירות הנוכחית לנשיאות איראן בולטת במיוחד זהרא סאדאת מושיר, אשתו של ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף. מושיר, ד"ר לסוציולוגיה, משמשת מאז בחירת בעלה לראשות העיר כיועצת ראש העיר וכמנהלת המחלקה לענייני נשים בעירייה. בשנים האחרונות פעלה מושיר לקידום מעמדן של נשים בטהראן, לשילובן בשוק העבודה ולסיוע בפתרון מצוקות חברתיות בקרב נשים.

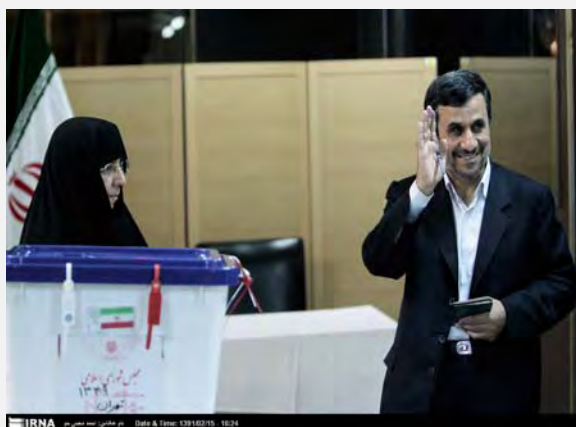
עמדותיה של מושיר מבטאות תפישת עולם המשלבת תמיכה בשילוב נשים בשוק העבודה ואף בקידומן למשרות ניהוליות בכירות לצד עמדות שמרניות-אסלאמיות המדגישות את חשיבות תפקידן המסורתי במסגרת המשפחה ומצדדות בהפרדה מגדרית במרחב הציבורי.

החשיפה התקשורתית הגוברת של נשות הפוליטיקאים האיראנים והעניין הציבורי הגובר בנשים אלה מעוררים לאחרונה ביקורת מצד חוגים שמרנים הרואים בתופעה זו ביטוי להשפעתה השלילית של התרבות המערבית. האתר השמרני "צראט ניוז" אף הביע לאחרונה חשש מפני האפשרות שמועמד המצרף אליו את אשתו במהלך מסע הבחירות עלול לערב אותה בניהול ענייני המדינה אם ייבחר כנשיא.

בשנים האחרונות זוכות נשותיהם של פוליטיקאים איראנים לחשיפה תקשורתית נרחבת יותר מבעבר. במערכת הבחירות לנשיאות בשנת 2009 בלטה מאוד זהרא רהנוד (Zahra Rahnava), רעייתו של מנהיג האופוזיציה הרפורמיסטית, מיר-חסין מוסוי (Mir-Hossein Mousavi). רהנוד, ד"ר למדעי המדינה, עיתונאית ואומנית יוצרת, שבה לאיראן לאחר המהפכה לאחר גלות בארצות-הברית בתקופת השאה. בתקופת כהונתו של הנשיא לשעבר, מחמד ח'אתמי, היא שימשה כיועצת פוליטית לנשיא. בשנת 1998 הפכה לאישה הראשונה מאז המהפכה שמונתה לתפקיד נשיאת אוניברסיטה. היא כיהנה כנשיאת אוניברסיטת זהרא לנשים בטהראן עד 2006. כמו כן שימשה רהנוד כעורכת שבועון נשים

איראני ופרסמה שורה של ספרים ומאמרים, שעסקו רובם בזכויות הנשים. הצבתה בחזית מסע הבחירות של בעלה עוררה השוואות בינה לגברת הראשונה של ארצות-הברית, מישל אובמה. מאז פברואר 2011 נתונה רהנורד במעצר-בית לצד בעלה.

אשתו של הנשיא מחמוד אחמדינז'אד, אעט'ם סאדאת פרחי (A'zam Sadat Farahi), לעומת זאת, מיעטה מאוד להופיע לצד בעלה. גם במערכת הבחירות לנשיאות נמנעה פרחי מחשיפה תקשורתית. בנובמבר 2009 קיימה פרחי הופעה פומבית נדירה כאשר הגיעה לאיטליה על מנת להשתתף בכנס מיוחד בחסות האו"ם שדן בבעיית המזון העולמית במהלכו היא אף נאמה. מאז הופיעה פרחי בלוויית בעלה בהזדמנויות בודדות נוספות.



מבין נשות המועמדים במערכת הבחירות הנוכחית לנשיאות איראן בולטת במיוחד זהרא סאדאת מושיר (Zahra Sadat Moshir), אשתו של ראש עיריית טהראן, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad-Baqer Qalibaf). זהרא, ד"ר לסוציולוגיה, נישאה לבעלה בשנת 1983 בטקס, שנערך על-ידי מנהיג המהפכה האסלאמית, איתאללה רוחאללה ח'ומיני.



עד לבחירת בעלה לראשות עיריית טהראן בשנת 2005 לא הייתה אשתו מעורבת בפעילות ציבורית ולא נחשפה לתקשורת. לאחר מינויו כראש עיר החלה מושיר לעסוק בפעילות ציבורית במסגרת העירייה ומונתה כיועצת ראש העיר וכמנהלת המחלקה לענייני נשים בעירייה. על מנת שלא להיות מואשם בנפוטיזם טען קאליבאף בעבר, כי אשתו אינה מקבלת שכר עבור עבודתה בעירייה. בנוסף לעבודתה כיועצת ומנכ"לית לענייני נשים מכהנת מושיר כחברת הוועד המנהל של הארגון לתרבות ולאומנות בעיריית טהראן וכחברת המועצה המפקחת על העיתונות במחוז טהראן. לבני הזוג שלושה ילדים העובדים, אף הם, בעירייה: הבן הבכור, אליאס, משמש כאחראי לענייני צעירים בעירייה, הבן אסחאק והבת מרים המשמשת כיועצת לאמה בעירייה.



קאליבאף, מושיר ובנם הבכור, אליאס

### פעילות מושיר כמנכ"לית לענייני נשים בעיריית טהראן

במסגרת תפקידה כיועצת וכמנכ"לית לענייני נשים בעיריית טהראן פועלת מושיר לקידום מעמדן של נשים בעיר, לשילובן במשרות ניהוליות, לפתרון מצוקות חברתיות בקרב נשים ולהגשת סיוע לנשים בתחומי החינוך והתעסוקה.

בראיונות, שהעניקה לתקשורת האיראנית בשנים האחרונות, הציבה מושיר את בעייתן של נשים מפרנסות יחידות בראש סדר העדיפויות שלה. היא ציינה כי היא פועלת רבות לפתרון מצוקתן של נשים אלה, למשל באמצעות הקמת שווקים בהם הן תוכלנה לעבוד ולהתפרנס.

כמו כן מטפלת מושיר במצוקות חברתיות נוספות מהן סובלות נשים רבות המתגוררות בטהראן, כגון: תופעת בנות שברחו מבתיהן ואשר רבות מהן עוסקות בזנות, נשים הכלואות בבתי-כלא ונשים מכורות לסמים למענן יזמה הקמת מרכז מיוחד. במסגרת המאמצים להתמודד עם תופעת הגירושין המתרחבת בחברה האיראנית יזמה מושיר הקמת מרכזי סיוע ויעוץ לנשים ולהתערבות במשברים משפחתיים.

בסתיו 2012 ארגנה מושיר ועידת נשים בטהראן, שעסקה בנושאים שונים הקשורים בנשים, במעורבותן בחיי העיר ובגיבוש פתרונות אפשריים לבעיות הניצבות בפניהן. בריאיון ארוך, שהעניקה בשנת 2008 לאתר "עצמי איראן" (Asr-e Iran), טענה מושיר כי היא אינה מסתייעת בבעלה לצורך קידום תוכניותיה. היא ציינה שסיוע כזה עלול להעיד על חולשתה ועל כן היא מעדיפה להיעזר במקרה הצורך בבכירים אחרים בעירייה.



מתוך: <http://ghalibaf1392.mihanblog.com>

### עמדותיה ביחס לקידום נשים בעבודה ובמשרות ציבוריות

עמדותיה בנוגע לקידום נשים מבטאות תפישה המשלבת בין תמיכה בשילוב נשים בשוק העבודה ואף בקידומן למשרות ניהוליות לבין עמדות שמרניות-אסלאמיות המדגישות את חשיבות תפקידן המסורתי של נשים במסגרת המשפחה.

בריאיון לסוכנות הידיעות מהר (Mehr) התגאתה מושיר בהצלחתה, לכאורה, להגדיל ב-10 אחוזים את שילובן של נשים במשרות ניהוליות בעיריית טהראן. היא ציינה, כי עיריית טהראן מעסיקה (נכון לשנת 2008) 6,000 נשים וכי הקריטריון לקידום עובדים למשרות ניהוליות בעירייה הוא יכולת מקצועית ולא מגדר. יצוין, עם זאת, כי בריאיון שהעניק לאחרונה בעלה הודה מחד-באקר קאליבאף, כי הנחיה שנתן בראשית תקופת כהונתו כראש עיר להקצות 10 אחוזים מכלל המשרות הניהוליות בעירייה לנשים לא יושמה בפועל בשל "התנגדות מצד גברים".

בריאיון עיתונאי נוסף הביעה מושיר תמיכה בשילוב נשים בשוק העבודה אך הדגישה כי הדבר צריך להיעשות מבלי לפגוע ב"ערכיהן הנשיים בהתאם לאסלאם". היא ציינה, כי נשים אינן צריכות לשאוף "להפוך לגברים" ולעבוד בעבודות גבריות. אילו כבודן של נשים היה נשמר במסגרת המשפחה, אמרה, אשת ראש העיר, הן היו מודעות לערכיהן הנשיים. נשים שמרוצות ומוגנות במסגרת המשפחתית,

יכולות להצליח בחברה. היא הביאה כדוגמה ליחס הנדרש כלפי נשים את עיריית טהראן המתייחסת, לדבריה, בכבוד למשפחות שבהן יש שלוש בנות.

גם בכנס בינלאומי של חוקרות קוראן הדגישה מושיר את הצורך לאזן בין קידום נשים לבין הצורך לממש את תפקידן המסורתי במסגרת המשפחה. היא ציינה, כי ראוי לשלב נשים בתחומי המדע, ובעיקר בחקר הדת, אך הדגישה כי אין תחליף לתפקידה של אישה כאם, במיוחד בשנתיים הראשונות של גידול הילדים.

בריאיון לעצרי-איראן נשאלה מושיר לגבי עמדתה ביחס לקידום נשים למשרות בכירות במגזר הציבורי. היא הביעה תמיכה עקרונית בכהונת אישה כראש עירייה, אך הוסיפה, שהדבר מחייב "הכשרת הקרקע". היא התבטאה גם בזכות מינוי אישה כשרה בממשלה, אך הדגישה שאין במינוי כזה כדי לפתור את בעיות הנשים בחברה.

בהתייחס לחייה האישיים אמרה מושיר, כי היא זו שמבצעת את רוב עבודות הבית וכי אינה מצפה מבעלה לסייע לה בעבודות אלה, אף על-פי שהוא עוזר לה במידת האפשר ואף מכין ארוחות בוקר בימי שישי כאשר הוא נמצא בבית.

### עמדתה בסוגיית הרעלה

בריאיון עיתונאי, שהעניקה בשנת 2010 לסוכנות הידיעות "פארס", הביעה מושיר תמיכה בעידוד לבוש רעלה על-ידי נשים כאמצעי לשמור על המרחב האישי שלהן, להקנות להן ביטחון רב יותר ולשפר את מעמדם בחברה. היא הביעה, עם זאת, הסתייגות מאכיפת קוד הלבוש האסלאמי בכפייה וציינה, כי סוגיית הרעלה מעוררת רגישות רבה וכי ההתמודדות בנושא צריכה להיעשות לאחר תכנון מדוקדק ויסודי ותוך שימוש באמצעים שנועדו לעודד את "תרבות הרעלה" בחברה.



## עמדתה בנוגע להפרדה מגדרית במרחב הציבורי

במספר הזדמנויות הביעה מושיר תמיכה בהפרדה מגדרית במרחב הציבורי. בתוקף תפקידה אף יזמה מושיר הקמת פארקים לנשים בלבד בעיר טהראן. הקמת פארקים ציבוריים ומוסדות חינוך לנשים בלבד משרתת, לטענתה, את רצונן של נשים רבות המעדיפות להיות בסביבה שאינה מעורבת. היא ציינה כי בעיר טהראן פועלים 1,750 פארקים ציבוריים שאין בהם הפרדה בין נשים לגברים וכי הקמת פארקים נפרדים לנשים נועדה לאפשר לנשים הזדמנויות רבות יותר לעסוק בספורט ובתרבות הפנאי. סקר שבוצע, לדבריה, בשנת 2006 בקרב נשים בטהראן העלה, כי הצורך המרכזי מבחינתן הוא הקמת מרכזי ספורט ומרכזי פנאי לנשים.

מושיר גם עודדה בשנים האחרונות יוזמות להפעלת מוניות הנהוגות על-ידי נשים ומסיעות נשים בלבד. הפעלת מוניות אלה נועדה, לדברי יוזמי התוכנית, להגביר את תחושת הביטחון של נשים המשתמשות במוניות בטהראן.

## עמדתה ביחס לפמיניזם

בספטמבר 2007 התפרסם דיווח שבו צוטטה מושיר כאומרת, ש"אין מקום לפמיניסטיות בעיריית טהראן". על-פי דיווח זה אמרה מושיר, כי היא מאמצת את השקפתו של מנהיג המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'ומיני, לפיה האישה אינה נמצאת בשליטתו של גבר אך גם אינה נמצאת מעליו. השקפות כדוגמת הפמיניזם מבקשות, לדבריה, להוציא את האישה משליטת הגבר אך מגבירות למעשה את דיכוי הנשים.

## עמדתה בנוגע למעורבות בעלה בפוליטיקה

בריאיון לעצר-י איראן טענה מושיר, כי התנגדה להתמודדות בעלה בבחירות לנשיאות בשנת 2005 ואף "נדרה נדר לאלוהים" על מנת שלא יתמודד בבחירות. עמדתה בנוגע להתמודדותו של בעלה במערכת הבחירות הנוכחית לנשיאות אינה ידועה.



### נשותיהם של מועמדים נוספים

בשונה מזהרא מושיר, שנחשפה רבות לתקשורת בשנים האחרונות, המידע הקיים ביחס ליתר נשות המועמדים המתמודדים בבחירות לנשיאות מועט ביותר. מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, סעיד גלילי, נשוי משנת 1992 לפאטמה סג'אדי (Fatemeh Sajjadi) המשמשת כרופאה. לבני הזוג ילד אחד בלבד, חמיד.



המועמד הרפורמיסטי, מחמד-רזא עארף (Mohammad Reza Aref), נשוי לחמידה מרוג' פרשי (Hamideh Moravvej Farshi). השניים נישאו בשנת 1978 ויש להם שלושה בנים. חמידה היא רופאת עור ועובדת במשרד המדע.



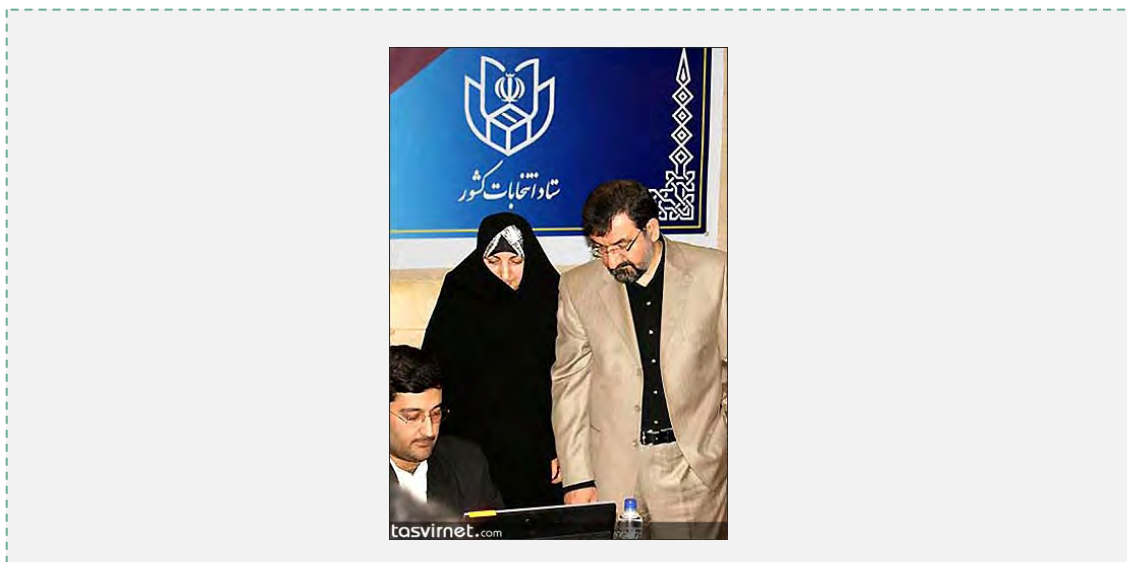


י"ר המג'לס לשעבר, על-אם-עלי חדאד עאדל (Gholam-Ali Haddad Adel), נשוי לטיבה מאהרו (Tayebeh Mahroo), ד"ר לפילוסופיה של החינוך המשמשת כחברת הועד המנהל של אוניברסיטת זהרא לנשים בטהראן.



מזכיר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, מחסן רזאי (Mohsen Reza'i), נשוי משנת 1974 למעצומה ח'דנג (Ma'soumeh Khadnag).





יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), נישא בשנית בשנת 2007 לאחר שאשתו הראשונה נפטרה בשנת 2004. אין ברשותנו מידע בנוגע לנשותיהם של המועמדים חסן רוחאני ומחמד ע'רזי.

### "האישה הראשונה": ביטוי לשינוי חברתי או אימוץ תרבות מערבית?

החשיפה התקשורתית הגוברת של נשות הפוליטיקאים האיראנים והעניין הציבורי הגובר בנשים אלה מעוררים לאחרונה ביקורת מצד חוגים שמרנים הרואים בתופעה זו ביטוי להשפעתה השלילית של התרבות המערבית. במאמר, שהתפרסם לאחרונה בצראט ניוז (Serat News, 14 במאי), מתח האתר השמרני ביקורת על התופעה הגוברת של ליווי מועמדים בבחירות על-ידי נשותיהן: החל משלב רישום המועמדות וכלה במסע הבחירות עצמו. האתר טען, כי מדובר בתופעה המושפעת מהתרבות המערבית ואינה מבוססת על התרבות האיראנית והאסלאמית. אין כל סיבה שמועמד יצרף אליו את אשתו בזמן רישום מועמדותו במשרד הפנים, נכתב במאמר.

האתר טען, כי חלק מהמועמדים המצרפים אליהם את נשותיהן סבורים, שיש בכך כדי לבטא את אהבתם למשפחתם ואת הכבוד שהם רוחשים למוסד המשפחה. מועמדים אחרים מבקשים לגייס בדרך זו את קולותיהן של נשים או גברים פמיניסטים. צראט ניוז הביע חשש מפני האפשרות שמועמד המצרף אליו את אשתו עלול אף לערב אותה בניהול ענייני המדינה אם ייבחר כנשיא.

## رשימת מקורות בנוגע לזהרא מושיר:

- <http://www.parsine.com/fa/news/68392>
- <http://enghelabe-eslami.com/component/content/article/29-ees/gozaresh/1659-2013-05-20-18-12-40.html?Itemid=0>
- <http://www.parsine.com/fa/news/67638> همسر - قالیباف - طرح - مداخله - در - خانواده - را - شروع - کرده - ایم
- <http://seddighin.com/fapage.aspx?588>
- <http://zananpress.com/archives/34405>
- <http://www.parsine.com/fa/news/21345> همسر - قالیباف - در باره - وضع - حجاب - نظر
- <http://www.asiran.com/fa/pages/?cid=72378>
- <http://sarbazrahbari.blogfa.com/post-2591.aspx>
- <http://kurmance.tumblr.com/post/12883232>
- <http://www.ommid.com/fa/news/160/%DA%AF%D9%81%D8%AA%DA%AF%D9%88%DB%8C-%D9%85%D9%87%D8%B1-%D8%A8%D8%A7-%D8%AF%DA%A9%D8%AA%D8%B1-%D8%B2%D9%87%D8%B1%D8%A7-%D9%85%D8%B4%DB%8C%D8%B1>
- <http://www.mehrnews.com/TextVersionDetail/2044154>